

NR.6

KEVADIK

Käesoleva nr-i linoollõiked — Johannes Feldman'ilt (kaanel) ja V. Birk'ilt (lk. 73).

S I S U:

Hugo Viires: Tulimeelne!
August Reeben: Elu ja ideaalid. Katkeid ühest noorsoo karskuskongressi kõnest.
Leo Mõtus: Puhte-eelne. Luuletis.
Robert Grauberg: Lunastav leid.
Ado Säärits: Tuul ruttab. Luuletis.
Eduard Treu-Laugaste.
Elmar Tõnisson: Lumiväljade hüüd.
Paul Ariste: Juudi keel. Artikkel.
Koolilõpetand noorsootegelasi: Hugo Viires, Aksel Ohaka, Eerik Juurikson.
Noorsookirjandust.
Ülevaateid.

Kultuuri ja hariduse sõbrad!

E. Haridusliidu ajakiri

ARENG

pakub

Kultuur- ja haridusküsimusist huvitetuile kirjutusi tänapäeva kultuurinimese huvipiirkonda ulatuvaist küsimusist mitmesuguste teaduste alalt uuemate uurimuste seisukohalt ja seisukoha võtmisi päevakorral olevate kultuur- ja hariduspoliitiliste probleemide kohta.

Vabaharidustöö-tegelasile didaktilis-metoodilisi kirjutusi vabaharidustöö edukast rakendamisest meie olude ja võimaluste kohaselt, ülevaateid ja informatsiooni vabaharidustööst meil ja teistes riikides; seadusi ja määrusi vabaharidustöö (raamatukogunduse, õpiringide, kursuste, loengute, rahvaülikoolide), rahvamajade, avalike ettekannete korraldamise jne. alalt.

Väikelavade näitejuhtidele ja tegelasile — praktilisi juhatusi näidendite lavastamiseks; teateid liidu teatritarvete laost; näidendite arvustusi väikelavade seisukohalt, mängimiseks soovitatavate näidendite nimestikke; juhtnöore näitelavade ehitamiseks.

Õpiringide tegelasile ja enesearendajaile — õpiringide kavu ja tegevuse kokukordi; õpiringide laenukogu raamatute nimestikke koos laenutamise tingimustega.

Kirjanduse ringvaateid, kroonikat, teadaandeid ja informatsiooni Eesti Haridusliidult ja liiduga kontaktis töötavalt seltsidelt.

„Arengu“ kaastöölisiks on hulk tuntuid teadusmehi, hariduse ja seltskonnategelasi.

Toimetuse: J. Rummo (peatoimetaja), A. Sibul, A. Särav, E. Vender (vastutav toimetaja).

Enesearendajad ja vabaharidustöö tegelased —

„ARENG“ on teie ajakiri.

Tellimishind aastas 2 kr., poolaastas 1 kr. (poolaasta viisi tellimine on võimalik 1. I—30. VI ja 1. VII—31. XII), Tellida saab igast postiasutusest.

Toimetuse ja talituse aadress: Tallinn, S. Roosikrantsi 12, telefon 452-02.

HUGO VIRES.

Tulimeelne!

Oled mulle ligidane nagu olen ise enesele. Tean ja tunnen nii imesestgi Sinu välkheledaid silmi, noid elavaid, ilmekaid kinnistähti, millede põhjatus sügavuses leegitseb rahutu ning võitmatu igatsusleek. Tunnen Su elujanust punavat suud ja marmorlikult vaevalt laupa, kus kumedit kajastub veel suur, hinge- ja maailmapiiinust segamatu südamerõõm, kõikevõitev elujulgus ning piiritum muretus. Tunnen ja tean Sind, noorur, otsekui oma lähimat, ehkki pole Sind veel kunagi näind ega Sinuga sõnakestki rääkind. Pole, ent ometi oled mulle sama, mis — tukse südamele või mis purpurne liblekene verepunale rinnas. — Kas pole nii, armas sõber?

Näib, Sa lööd pisut skeptiliseks ja ebalevaks ning hämmastud mu kummaliste kõneluste üle. Ent — kuule! — Sa teed täpselt nagu mina: ka mina üllatusin omal ajal selle kõige pärast. Kuid mis aitab see?! Näed ise: see ainult tõestab, et meis ja meie loomuses kindlasti on palju ühist, seda, mis köidab meid sidemega — nagu viljapäid... Nii, nüüd usud ning Sulle on selge: meie kuulme kokku. Igavesti mu võitlusväli ja -tee on ühine Sinuga, Sinuga, mu igitundmatu ja võhivõõras, kes Sa elad elurõõmude ja igatsuste embuses teispool kumerlaidu vahemaid ja jõgedest palistet metsniite — säääl kaugel, kuhu ma kahjuks veel kunagi jõudnud pole omil matkul... Jah, olen liialt viibind, kallid. Aga Sa andestad ju, andestad mulle kõik ning sellegi? Eks — jaa? Edespidi ehk tulen Sulle külla, kui piisab ainult aega. Ent nüüd, nüüd minult vaid — väike kiri Sulle, et teaksid, kellele mõtlen siin kaugel Virmaliste Viru põhjakantsil. Muide, taipad isegi, sõber, et olen veidi vanamoodne ega oska kirjutada ilma sissejuhatuseta; pärisikiri algab alles nüüd.

* * *

Oled energiaküllane, rahutu, noorustulest hõõgav. Vaba, hõõgkuum veri luikab Sinu soonis. Su süda on avar ning veretav kui ookean päikese tõustes. Sinu noor kumisev rind on täidet loendamatute kujutluste ja illusiooniga — elust, armastusest, õnnest. Sa oled veel nii võrratult rõõmsameelne, ja kõikjal helab Su vallatu naer: hinges on veel kerge nagu oleksid alles laps. Oled lustilik ja ilumeelne, sest Sinu ümber on lai, avar maailm, mis näib Sulle nii puhas, kaunis, täis vabade taevaste karget hingust ja rõõmsaid tuuli ning tunge — noid ülimeelikuid iilinguid, millede kõik on samuti piiramatu nagu too kujutluste vaba hoovang Sinu: tulevad kutsu-
matuina külalisina ning kaovad sundimatult taas, vahel vaevalt aimatavad, kerged kui heelium... Maailm, veel tundmatu elu omas mitmekülgses võlus ja sädeluses, meelitab Sind, avatleb, kutsub ning tõmbab kui mingi maagilise hiigeljõuga — oma tulisemasse keerisesse. Iga hetk. — Leiad, et oled küllalt tugev, küllalt võimas ja julge. Sa lähed. Lähed tulimeelsena sangarina maailma vallutama, relvuks Sul vaid koolitarkus ja nooruslik opti-

mism, põues põlev usk eneses peituvasse jõusse, käsivate tugevusse ning oma elujanusesse südamesse, mille ootusäreva tuikamise kuiskeid arvad nüüd kõikjal kostvat. Lähed näljasena, uhkena, noorustuliste silmade loites, leegitsedes...

Kui kaunis, et lähed!

Tahad tarmukana lüüa ellu ja kultuuride aeglukku omi kustutatuid sõrmejälgi, tahad ohverdada end rahva, inimkonna altarile, kogu maailmale...

Ole tervitet sel retkel, tulimeelne! See on parem, mida võid, see on kaunim, mida oskad. Mine! Ent pea vaid kindlana meeles tõsiasi: kõrgeile tähiseile ei vii ealgi mitu teed. Taga koduvärvava, ääres lapsepõlve mängumuru hargneb tee, kus tuleb otsustav peatus: *k u m b a m ö ö d a*? Üks lai enesepillangu ja meeletute maantee, teine — veerkitsas jalgriba, pisut rohtund, ent ometi tee, milline siuglevana elukõrgustikel viib rändaja läbi aateilma avaruste helenduste — loova vaimu ning tõearmastuse imet-tegevaile allikaile. Ühelt pool palavlik sahkerdamine elu pühimate väärtus-tega, saagiahnus, tülgestav ning lämmastav õhustik; teisalt — avar ja vaikne tööväli, armastusest hergavad inimsüdamed, hinge puhtaimad kriitpaberid, eetika ja esteetika vääramatud põhitalad.

Kaks teed... Kumba valid Sina? Millist mööda, noorur? Loidus ja sõgedus, valgus ning vabadus — kaks?

Ei kahtle Sinu valikus, tõsimeelne sõber. Tean: Sa tunned oma isik-suse suurt, inimlikku väärtust, oma siseilma unistuste puhast kristalli, looduselt ning emalt omandet ürgõilsust. Sina, päikesesse püüdev valguse laps, kes oled veel mürgistamata meie haiglase ühiskonna lodevaist elu-viisest ja sotsiaalseist pahedest nii ihult kui verelt, Sina, kes oled kuulnud ulja eluvalguse imelist kella, milline kutsub inimest vaid kord: ainsal viivul, — Sina valid kitsa, rohtund tee, kuigi see taoti on konarlik, suuri ränkusi päälepane, kuid siiski too ainus ja õige, milline viib ülespoole, valgusse — *per aspera ad astra*... Tunnen Sind: Sa ei kardad ju kohustisi ega heitlus-mõllu tõe, kõrgeima vaimuvabaduse nimel. Sa pole egoist, kes ligimese südame purustab jalatallaga, ega pime materialist, kelle kosmos piirdub vaid isikliku mugavusega mammonarägas. Ei, Sina oled — *i n i m e n e*, lihtne, ennastsalgav, õilsaloomuline, keda haaravad kõigi viletsused ja hädad, kõigi võidud ning rõõmud. Oma õnne leiad Sa kogu rahva õnnes, piina tema piinus ja pisarais.

Isade maa, vaba Eesti.

Pro patria — see on Sinu võitmatu sund. Kuid Sa pole siiski patrioot-militarist, vaid internatsionalist, kelle paleuseks on terve maailma rahu. Nii siis, Sinus, mu sõber, on kõi ke seda, mis kannab ülimalt inimsuse ja vend-luse poole — lumiharjalisele kultuurimäestikule. Mine vaid!

Ent kaks teed...

Olen kaljukindel: Sina valid valguse tee, kuna Sa tahad ju koos tuhan-detega uueks luua elu, tahad muuta ta ahastuse soomülkast häduse ja õig-luse helgeks koldeks — lätteks, kus mornist ilmavalust sünnib elurõõm kõi-gile. Ning aegloo erevalge, neitsilik marmor ootab — kes ainult lööks sangarmärke...

Lahkarvamised kunstiteose suhtes tõendavad, et teos on uus, mitmekülgne ja eluline.

Lähevad aroustajad isekeskis lahku, on kunstnik iseendaga kooskõlas.

Oscar Wilde.

Oled kahtlemata näind: teine tee, see viib karidele — sinna, kus jääb närbuvasse inimhinge horror vacui — tühjuse hirm.

— — —
Kusagil heliseb imeline kell: üks viiv ning ei enam. Kell, mis kutsub õilsusele, ärkamisele... Rutta, tulimeelne! On saabund aeg suuriks tegudeks Sullegi.

Non eccidit animus! 1)

* * *

Lõpetades noid kiireid ridu, loodan, et nooruse ühised võitlussidemed on veelgi tihenend me vahel. Mis tähendavad kaugused, kui iga tund aiman Sinu hingepakitsusi ja rahunust ning tunnen Su ligiolu ideelisel võitlus-rindel?! Ei ole jõudu, mis lahutaks meid teineteisest. Ses teadmises — verikuum käepigistus, mu tundmatu noorur.

Õpetaja AUGUST REEBEN.

Elu ja ideaalid.

Katkeid ühest noorsoo karskuskongressi kõnest. 2)

Meie elus on palju ideid ja ide-aale, nii suuri kui väikseid, mis iial ei teostu.

Meie nimetame neid unistusteks ehk unelmateks, sest siia hulka kuuluvad ka unenäod.

Kes meist ei oleks unistand!..

Meie unistuste esemeiks on tihti väga imelikke asju. On väga haruldasi, isekaid ja naljakaid soove. Aga suurem hulk meist soovib kuulsust, au, võimu, raha, rikkust. Ütelge mulle, kes teist ei oleks kordki oma elus ihaldand saada kuulsaks näitlejaks, kirjanikuks, väejuhiks, kangelaseks, panga direktoriks jne. jne.

Nendes unistustes iseeneses ei ole midagi halba. Öeldakse, halb sõdur on see, kes ei soovi saada kindraliks. Aga küsimus on, millised neist unistustest teostuvad. Igaüks on juba, või kui ta seda veel ei ole teind, siis teeb seda lähemas tulevikus — endale seadnud ette küsimuse: „Mis minu-st saab?“

Sagedasti on endal võimatu seda küsimust otsustada. Sest meie ei tunne endid. Ega muidu vanaaja

suurim filosoof Sokrates kirjutand oma ukse kohale: „Tunne iseennast!“

Hää on, kui meil sel ajal on kedagi, kellelt nõu küsida, olgu need siis vanemad, õed, vennad, sugulased, sõbrad, õpetajad, hääd raamatud. Tihti aga ei ole kedagi, kellelt nõu küsida, või meie ei looda nendelt endast arusaamist. Siis jääme üksi.

Suur Prantsuse - Belgia kirjanik Maurice Maeterlinck ütlebki, et kui meil midagi väga tähtsat oma elu kohta on mõtelda, siis jääme alati üksi.

Üksi-olek aga on hirmus. Seda teame H. Ibsen'i „Rahvavaenlasest“ ja „Brandist“. Ja suurim pessimist ja üksiolija läind sajandi filosoofidest — Schopenhauer jõuab lõpuks ka otsusele, et „äraarvamata on abi, mida inimene inimesele võib anda.“

Üksi olles, haarates ühe ja teise idee järele, mitte tundes ja teades enda võimeid, teeme rohkesti vigu, mida pärast elus raske parandada.

Kas ei ole siiski mõnda objektiivset mõõdupuud, mille abil meie võiksime ära tunda, millised meie unis-

1) Ei väsi vaim.

2) Paides, 27. XII 1928. a.

tustest on teostetavad, millised — mitte?

Ma tahaksin väita, et sellane mõõdupuu on olemas ja et igaüks teist võib ja saab teda kasutada.

Niisuguseks mõõdupuuks on isiklik katse, kogemus, läbielamine. Lubatagu mulle, et ma selle väite tõenduseks toon mõningaid näiteid oma elust.

Kui ma veel 6-aastane poisikene olin ja vaevalt lugemiskunsti kätte olin saand, tõi ema kiriku juurest ühe misjoni-lendlehe päälkirjaga: „Ilm-äravõitmata“. See brošüür oli nii

Muidugi olid kõik need ainult tühipaljad unistused, ideed, mis olid juhuslikult väljaspoolt minusse istutet, ilma et neil oleks olnud mingit reaalsset alust minu olemises. Seepärast ei jäänd neist ka ükski püsima.

Ma teadsin seda ikka, kuid siiski tegi mulle vahest hädmeelt mõelda end ettekujutet ebareaalsesse olemisse. Selles ei ole midagi imelikku. Meie kõik mõtleme tänapäevgi veel mõningaid ebarealseid ideid. See näitab ainult irratsionaalse, unistusliku maailma olemasolu meis, mille selgeimaks näiteks on unenäod.

LEO MÖTUS.

Puhte-eelne.

*Maa lumivaibas, kask härmavaibas,
kohal metsa puhe punab.*

*Tiksub seinapalk, tiksub aiateivas
käes pakase — puhe punab.*

*Tüved pruunid puil, oksad rusked puil,
orav väike käbi näksib.*

*Kuulab metsavaikus, kuulab avasui:
rähn täksib — ja orav näksib!*

hästi ja veenvalt kirjutet, et ma tahtsin tulevikus misjonäriks saada.

Umbes aasta või paar hiljem, kui ma olin teind tutvust selle suure raamatuga, mida nim. Piiblik, vaimustusin juuda rahva võitlusest oma rõhujate vastu, iseäranis meeldisid mulle vennaste Makabejite raamatud — ja ma kujutlesin end kuulsa väejuhina.

Kui ma olin lugend Ed. Bornhöhe „Tasujat“ ja „Villu võitlusi“, muutus see vaimustus vihaks meie maad rõhuvate sakslaste vastu, — ja ma haudusin plaane, kuidas mässujuhina sakslastele nende poolt tehtud ülekohut kätte tasuda.

Keskkoolis, olles lugend mõned luuletused ja ka ise tehes katset mõne värsi alal, kujutlesin end kirjanikuna.

Nüüd tahaksin jutustada neist ideist oma elus, millel oli olemas reaalne alus isikliku katse, kogemuse või läbielamise kujul. Huvitaval viisil — need jäid püsima! — Kord 7 a. poisikesena ühel küla-simmanil võtsin vastu sõprade antud esimese paberossi. Sellele järgnev oksendus oli küllalt reaalseks tõenduseks, et minu organism sellast mürki ei vaja. Sestsaadik ei ole ma enam suitsetand, olgugi et selleks otse ahvatlevaid võimalusi oli. — Kord üliõpilasena tarvitasin ühel sünnipäeval sõprade seltis suuremal määral alkoholi. Sellele järgnev „kassiahastus“ ja jätkus enda ja teiste vastu oli nii mõjuvaks abinõuks karskusidee kinnitamiseks minusse, et ma sest-ajast ei ole enam alkoholi tarvitand, välja arvatud ju-

hused, kus selle (näit. terviseviina) tagasilükkamine oleks võind haavata teiste inimeste tundeid. — 1905. a. sõitsin isaga linnast, mis jäi tulede meres kiirgades meie taha, ees aga oli pime öö. Pime öö ja teadmatus oli ka minu südames. Sest mind oli koolist välja heidetud vastuhakkamise pärast maksvale riigikorrale. Vaata-sin enda taha, kuhu jäi kiirgav linn, kuulasin ühe kõrvaga isa manitsusi:

end argpüksina lasta vangki võtta. Ma läksin ja astusin vabatahtlikult Eesti rahvaväkke, kus ma sõjakäigu kaasa tegin oma õpilaste eesotsas.

Ma arvan, kõik need otsused olid tehtud mingi sisemise impulsi sunnil, mingi loomupärase reaktsiooni tõttu minu isiku omapäras. Seepärast jäid need otsused ka püsima, ma loodan kogu elu ajaks.

Ma usun, et meie rahval on palju

Kaks inimest on, keda ma austan — ei ühtki kolmandat. Esiteks — end väsi-tavat töölist, kes maiste tööriistadega hoolega vallutab maa ja muudab selle inimese omanduseks. Auväärne on mulle ta karm, kortsund ja valju käsi, kus ometi on teadlik jõud, kõrvaldamatu kuninglik majesteetlikkus kui oleks see meie planeedi valitsuskepp. Auväärne on ta ka valju, pruunikspõlend ning määrdund nagu enda tagasihoidliku intelligentsiga, sest see on mehe nagu, kes elab kui m e e s. Enda valjusega oled sa mulle seda auväärsem, sellega sa sunnid endale kaasa tundma ja end armastama! Raskestikoormatud vend! Meie hääks on su selg tõmbund küüru, meie hääks on su sirged liikmed ja sõrmed nii moondund: sina olid, kes kandis meie koorma, ja meie võitlusi võideldes oled sa nii moondund. Ka sinul oli jumalast-loodud kuju, ent see ei saand areneda välja; see pidi jääma mustuse paksu korra alla; vabadus jäi niihästi su hingele kui kehale võoraks. Ent siiski tööta, tööta lakkamatult! S i n a täidad enda kohuse, kui seda üldse keegi teeb: sina töötad vältimatuks otstarbeks — sina hangid meile igapäevse leiva.

Ja üht teist meest ma austan, isegi veel enam: seda, kes end kurnab tööga vältimatu vaimlise elu hääks; ei mitte igapäevse leiva, vaid eluleiva pärast. Kas ei täida temagi oma kohust, kui ta otsib sisemist harmooniat ja seda kuulutab teo ning sõnaga, kõige enda väliste püüetega, olgu need madalad või kõrged? Ülim on ta, kui ta väline ja sisemine püüd on üks: kui me võime teda nimetada kunstni-kuks; ei mitte vaid maiseks töömeheks, vaid vaimustet mõtlejaks, kes meile taevaste tööriistadega vallutab taeva! Kui vaene ja alandetu töötab selleks, et meile muret-seda toitu, kas ei pea siis kõrge ja õilis mees töötama tema hääks, et ta saaks val-guse, juhtimise, vabaduse ja surematuse? —

Neid kaht meest ma austan nende igal astmel: kõik muu on tolmu ja põrm — tuul puhub selle kuhu tahab. —

Thomas Carlyle, teosest „Sartor Resartus“.

„Poeg, ega Sina maailma soojaks jõua kütta“ — ja pigistasin käed rusikasse. Ei, seda ideed mina ei jäta, mõtlesin endamisi. Ja ei jätnudki. Taas tuleb mulle jälle meelde ühe teise idee tek-kimine. See oli 15 a. eest, keskmisel jõulu pühal, Tallinnas Rannavärava mäel. Ma olin tulnud vaatama sadamas seisvaid Inglise sõjalaevu, meie Vabariigi ainsat lootust sel korral, sest teiselt poolt — õhuteed versta 35 Tallinnast eemal kuuldus üsna sel-gesti kõrvu vaenlase suurtüki mürin. Ma mõtlesin sel korral endamisi: Finis Estoniae! See on su viimane hingetõmme. Aga kui kord nii peab olema, et Eesti Vabariigil on lõpp, siis vähemalt on õigem auga surra kui

niisuguseid loomupäraselt häid ise-loomuomadusi, mis on meid oma-pärase hingeeluga rahvana alles hoid-nud. Need omandused on pärivuse teel edasi antud. — Aga meie oleme pärandand oma esivanemait ka väga palju halbu iseloomuomadusi. Mä-letan, kui palju minagi olen pidand võitlema oma iseloomu halbade oma-duste vastu. Siiski, öeldakse, mis maksab kõik me oma tahtmine ja püüdmine, kui saatus on meie vastu, see hirmus Kreeka moira, mil-lest vanaaeg meile nii palju jutustab. Aga ma pean ütlemä, et praegusel ajal ei olegi see saatus meile enam nii hirmus. Kõik oleneb sellest, kuidas me teda vastu võtame. On inimesi,

kes nõnda öelda saatuselöökide all kokku langevad, kes, kui neil mõni asi maailmas ei õnnestu, igasuguse huvi maailma ja tema elu vastu kaotavad, kes kujutavad omale ette, et nemad on need kõige õnnetumad inimesed maailmas, et neid miski asi elus enam ei huvita. Järelikult — tuleb elust lahkuda. — Mina ei ole kunagi niisugustest inimestest aru saand. Elu on nii lõpmata rikas ja mitmekesine, et ühe idee, ühe võimaliku vale ettekujutuse fasko ei tähenda veel lõplikku kaotust. Ma pean siin jälle Maurice Maeterlinck'ile viitama, kes ütleb, et just õnnetuses õpime elu hindama koguni uuest, palju väärtuslikumast vaatevinklist. Õnnetus on tingimata tarvilik elu täiendus. Kui sellest seisukohast vaadelda meie ajutisi kaotusi, siis ei tundugi saatus enam nii hirmuäratavana. Troosti, lohutust, õnne, rõõmu võib leida ka kõige pisematest igapäevast-

test asjadest — Austria kirjanik Peter Altenberg on kirjutand mitu raamatut väikseid, mõnikord ainult mõnerealist miniatiüüre kõige igapäevastest asjadest. — „Was der Tag mir zuträgt“ — nii oligi ühe raamatu päälkiri. Kuid kõik need pisikesed asjad, väikesed õnned ja rõõmud, millest meie igapäev mööda käime, ilma et me oskaksime neist endale midagi leida — olid nähtud kunstniku silmaga. „Wie ich es sehe“ — nõnda teise raamatu päälkiri. Kogu elukunst seisab oma isikupärase elu nägemises ja vastuvõtmises.

Lõpuks tahtsin veel nende igapäevaste väikeste rõõmude hulgas, was der Tag uns zuträgt, nimetada üht rõõmu, mis minu arvates on kõige suurem rõõm. See on töö rõõm. Ma pole omas elus midagi leidnud, mis mind nii oleks rahuldand kui häameel tehtud töö üle.

ROBERT GRAUBERG.

Lunastav leid.

*Tuleme väljalt töötamast. Pole veel küll väsind käed, ja tuline rahu-
tus veres üha veel otsib rütmi ja ruumi. Uued sihid tõttavad küpsema teoks.
Kuid õhtupäike vaob mererüppe, tähekiri süttib taevalael, ning kusagilt
nagu kaikuks hüüe: unusta nüüd hetkeks lendav hoog ja vaata silmi endale
ja — südamesse!*

Ning siis virgume ja taipame, kui palju sääli puudub rahuks!

*Võitleme meeletult tükikese maa ja taevapäikese eest selle kohal.
Nimetame võitu elutööks ja eluõnneks. See võitlus on sageli võitlus elu
ja surma pääle. Vaimustume võidule mõeldes. Kuid siis püüab meile saatus
pakkuda hirmsaima pette: me võidame maailma, kuid kaotame iseenda.
Ning karmil, põuasel keskpäeval liigub kooljana vari me järel, irvitades:
Inimene, kuhu on jäänd su rahu!*

Südames lunastav lootus taas tõttame otsima — i s e e n n a s t.

*— Läheme õitseliste juurde. Seisatame väljal. Kui ilusad siiski on
taevatähed! Ning tunneme: säält on tulesäde minu silmiski!*

*Istume hääletu vaiksena õitseliste ringi. Tähed vaid kõnelevad. Kuni
tunneme: siin on mu südamele kodu, siia panen maha oma koorma, siin
olen vaid e n d a vari.*

Süda, leidnuna iseenda, taas leiab rahu.

*— Kui virgub uus hommik, lendame tagasi argipõuda; silmis loitmas
tulisädemed.*

*Inimene ei ole ilatgi nii ilus kui siis, mil ta andeks palub või ise andeks
annab.*

Fr. Schiller.

Tuul ruttab.

Tuul ruttab. Ruttab tuul, ja tõmbab hinge.
 Tuul ruttab väljadel ja nutab, halab;
 tuul rabeleb raon ladvun vinge,
 ja maalib akendelle valge sõnajala,
 ja mõõga halja,
 ja ruttab taas... taas ruttab üle välja palja
 all halli lootustjää, mis külma sära valab.

Küll merekatel nüüd vist vahutab,
 voog püüab välja oma nõust.
 Ja meeleheiten loobub omast nõust
 ning ahastaden langeb maha laevur:
 tuul purjed lahutand!
 Kõrv krampund kuulab, tuul kuis hulub,
 poolvaljult, ähvardavalt mastin üha hulub
 ja pimedusen ruttab, ruttab üle põhjatuma kaevu.

Sääl tormidena mässab — hing,
 hing püüdev välja oma nõust;
 loov kirk alt sügavusest kasvab, hirmus jõust,
 ja müriseden langeb kalju vastu.
 Hing heliseb, hing helab, halab helipillen,
 hing maalib lõuendille valge lille,
 hing ruttab, hingest kasvab luulering —
 tormhing, kes mässab enese ja ilmaseade vastu!

Ent puruneden laine kukub kaljult alla,
 voog uus näeb asjatumaid vaevu,
 ringkäigust vanna paika jõuab tuulejalus, —
 ja hingehädan vaatleb laevur,
 kuis tuule sihitumalt vihiseden üle kihiseva kaevu
 ja mere oiaten ta võimetuman valun
 on purjed... purjed mastidest kist valla!

Eduard Treu-Laugaste

viis aastat ENK juhatuses.

Noorsooliikumine haarab inimest kogu hingega tavalisti niivõrd lühikest aega, et juubelitest siin peaaegu kõnetki ei saa olla. Kui sulevõtnu siiski käeshetkel oma sõbra ja kauaaegse kaastöölise puhul „Kevadiku“ veerge kasustab, siis on see põhjustet Eedi Treu erakordsest truudusest noorsoo karskusliikumisele — nelja aastat pole igatahes seni keegi enne teda ENK pääsekretäri kohal püsinud ja poolkümme aastat juhatuses töötanud võib lugeda vaid kolmeni (Treu sekka arvatud).

Juba Helme kihelkonnakoolis käies andis E. Treu koos paari teise ärksama

poisiga välja „ajalehte“ — „Uudised“. Keskkoolis — Tõrva Ühisgümna. — jätkusid sellised oma-ajakirja harrastused („Virmalised“, „Esimene samm“). Keskkooli vanemais klasses on ta juhtivalt tegev eriti Karskusringis.

1928. a. algul siirdub Treu ülikooli — õppima oma lemmikaineid: kirjandust ja rahvaluulet. Neil aladel on ta suutnud pakkuda juba üldsusele iseseisvaid uurimistulemusi, nii „Valismõjudest Eesti pääsukeselauludes“ (äratrükk „Eesti Kirjandusest“, 1931), „Õõbiku laul“ (äratrükk koguteo-

sest „Vanavara vallast“, 1932), „Die estnischen Vogelstimmen-deutungen“ (seerias FF Communications*), nr. 97 — Helsingi, 1931) ja „Fr. R. Kreutzwaldi „Kilplaste“ algallika küsimus“ (Eesti Kirjandus“ 1933, nr. 12).

Süvendund akadeemilise tööga rööbiti on soorund E. Treu kõigile noorkarsk-lasile tuntud tegevus noorsoo karskusliikumise alal.

Valitud 28. XII 1928 Paides V asemikekogu istungil ENK juhatusse, toimib ta esmalt sekretärina, siis (2. VII 1929 alates) abiesimehena ning järgmise aasta (1930-nda) algusest tänaseni pääsekretärina. Mäletame teda kursusel kõnelemas „Asjaajamisest ja rakendusraamatuid“, kongressel noorsoo karskusliikumise aasta-ülevaateid andmas ja igal Liidu ettevõttel vahetpidamatult askeldamas.

„Kevadikus“ avaldet paljudest kirjutisist mainitagu siinkohal tähtsamaina vaid „V ä ä r t u s l i k t ö ö“ („K.“ 1929, nr. 2), „V a i d l u s t e e m“ („K.“ 1929/30, nr. 3), „F r. R. K r e u t z w a l d i k a r s k u s t e g e v u s e s t“ („K.“ 1932, nr. 4) ja „E e s t i N o o r s o o K a r s k u s l i i d u t ö ö s t k ü m n e a a s t a k e s t e l“ („K.“ 1933, nr. 4/5).

1930. a. koostas ta ENK liikmeraamatu „V a l i m i k s e l t s k o n d l i k k e m ä n g e“ (48 lk.), mis on osutund noorte peres paljutarvitetavaks raamatukeseks.

Aga vahest piisab sellest teenete loetelust. Meile on tähtsam elav isik, kes seisab oma töö, saavutiste taga. Ja et võita noorte usaldust ning saada sellest osa kauemat aega, see eeldab kõikemõistvat ning õiglast suhtumist teisisse, see eel-

Eduard Treu.

dab enda isiklikest vaatekohtadest kõrge-male-tõusmise, neist ülevaatamise võimet. Neid inimest paremaks-inimeseks tegevaid omadusi Treu juures alla rõhutades, soovime talle parimat niihästi tema „tegevus-juubeliks“ kui ka lähemas tulevikus saab-
 buva „elujuubeli“ (saab 22. V 1934 vee-randsajaastaseks) puhuks.

F r. O l u p.

ELMAR TONISSON.

Lumiväljade hüüd.

Kuigi linnatänavalt on kadund voorimeeste vallatult helisevad kulju-sed ja sahisevad saanid, kadund valge lumevaipki majade katuseilt — siis hoolimata kõigest pole kadund veel kõik. Talv kestub, ja tuleb lund — olgem vaid valmis!

Olgu meie materialistlik ajajärk kui kaine ja mehaniseeritud, ometi peitub meie hinge sügavamais sopes tarve ilu järgi. Vabul tunnel, mil inimene iseenesele pühendund, tunne-tame tema võimast rütm. Avastame ta väriseva pullistuse, kui inimene seisab keset vaba loodust; tunneme, elame kogu olemuses ilu puhas-tustuld.

Talv kutsu b! Kargus ning õrn värskus virvendab siniseil lumirajul, väriseb tumedalt kuuselt pudenevas lumitordis, teda õhkub violetjais suusajälis, mis suunduvad kaugusesse vastu loojuvale päikesele, teda nõrgub põhjala tähttoilmleval taevakummil. Tundkem tema kutset, laskem hingel heliseda kaasa, varastagem vabadust ja siirdugem välja, et võita tasandikke ja mägesid, tunde hellalt põleda elamuslikult hingest puhastustules.

Suusad, uisud, kelk — need on vahendeiks, millega avame oma hinged põhjamaa piduhetkile, mille tulekule viitavad kristaljad jäälilled aknaruu-dul. Veetleva talvespordi kaudu loome

*) Teine eestlane, kelle töö on ilmund selles folkloristide rahvusvahelises seerias; esimene oli dr. phil. O. Loorits.

kontakti eneste füüsilise ja psüühilise minaga, tunneme end inimesena sõna õilsamas mõttes. Jõuline pingutus osutub ergutus- ning värskendusvahendiks me tahtele, vaba kehaharjutus karges ning puhtas talveõhus on meie terve elujõu loomulik ning vabatahtlik väljendus, mille karastav mõju ei piirdu ainult kehaga, vaid mõjustab ka hingeliselt — ta on sisemise rõõmu elamus, vormitud sisemisest tarbest, mis rõõmus kehalise jõudude kasutamisele viib.

Oleme karmi elu ja kareda ilu lap-

sed, sest oleme eestlased, kelle soonis tuiskab veel kaugete vikerlasist-esivanemate põhjala öis karastet uljas veri. Oleme tagasihoidlikud omis tundeis ega otsi kirevaid pilte või tuis-kavat tulivärki hingile — karge ning kirgas talveidüll aga on omane me hingile, on ise osake sest, seepärast nautigem kiindumusega kõike, mida pakub külluses talv.

Innu ning õhinaga ruttame jääle või järgime lumiväljade kutsule palete lõkendades ja hinge tuigates!

Mag. PAUL ARISTE.

Juudi keel.

Kui kõneldakse juutide keelest, siis tekib kohe mõtteühendusi heebreaga. Heebrea on aga vaid juutide ajalooline keel, mis meie päevil on säilind peaaegu üksnes usundikeelena, kui arvata välja juudi remigrandid Palestiinas. Elavad juudi rahvuskeeled on spanjool, mida kõneldakse Balkanil, Põhja-Aafrikas ning Väike-Aasias, jidiš ehk juudi keel kitsamas mõttes ja veel paar vähemat, meie seisukohalt tähtsusetumat.

Pärast maailmasõda on leidnud rahvusvahelist tunnustust kultuurkeelena hulk Euroopa ja teiste maailmajagude keeli. Niisugustest „uutest“ keeltest nimetetagu üksnes kataluuniat Hispaanias, slovaki keelt Tšehhoslovakkias, afrikaansi ehk buuri keelt Lõuna-Aafrikas ja jidišit peaaegu kõikjal sääl, kus elab valge inimesrass. Jidiši pääsinemisalaks on idapoolsem Kesk-Euroopa Läänemerest Mustamereni ja Välis-Euroopast eriti Põhja-Ameerika Ühendriigid. Eestis, Lätis, Leedus, Poolas, Tšehhoslovakkias, Rumeenias, Ungaris, Venemaal ja mujal on jidiš enamvähem kogu juudi rahvastiku kõneja kirjakeeleks.

Jidiš on germaani keel. Sellal, kui praeguste juutide esiisad hakkasid levima Euroopas järjekindlamalt,

oli heebrea jäänd juba ainult haritud kihtide ja enne kõike kirjutet keeleks. Juutide pääasulad Euroopas olid Hispaania ja Saksa. Esimeses omandasid juudid hispaania keele ja moodustasid sellest ajajooksul spanjooli. Saksas oli neil algul kõnekeeleks sama kesk-ülemsaksa, nagu ümbritsevail sakslasilgi. Vanimad jidiši pike-mad keelelised mälestusmärgid 14-st sajandist ei erine saksast veel peaaegu sugugi. Juutide teine rassiline ning kultuuriline aluspõhi, teine usund, teised tegevuspiirkonnad ja omavaheline tervikuline ühtekuuluvus ning vana rahvuskeele, heebrea, mõju põhjustasid üha enam eraldumist saksast. 16-l sajandil on juutide saksa keel juba sedavõrd kaugel sakslaste saksa keelest, et võib kõnelda kahest iseseisvast idioomist. Saksa ja jidiši pääeraldajaks algusest pääle on olnud heebrea tähestik, mida tarvitab jidiš. Täiesti iseseisvaks kujunes juudi keel veel vähe hiljemini, kui saksa juudid levisid slaavi maisse. Praegune jidiši kirjakeel koosneb umbes 70% germaani, 20% heebrea ja 10% slaavi algupära olevaist elementidest. Grammatiline struktuur on kõige lähemal saksa keelele, kuid sellest siiski vägagi tunduvalt erinev. Põhjalikult lahkuminev on mõlema keele hääldus.

Jidiši tekkimine on tähelepanda-

vaks nähtuseks keeleteaduses, kuidas sünnib ja areneb uus keel. Vanema rööbasjoonena võib siia võrrelda ingliskeelt, kus samuti germaani, ro-

פ. קרייצוואלד

קאַלעוויפּויג

מאָנאַטליכער פּאָליטישער פּאַפּיר פֿאַר דער ייִדישער קולטור-ליגע

קאַלעוויפּויג מאָנאַטליכער פּאָליטישער פּאַפּיר פֿאַר דער ייִדישער קולטור-ליגע
1922—קיעוו

„Kalevipoja“ katkendite jidiškeelse tõlke kaaneleht. Tõlke, mis ilmud Kiievis 1922, on teind B. Raskin.

maani ja kelti elemendid on suland üheks keeleks. Järgnegu siinkohal näide jidišist:

Jidiš iz nit kein daitšer dialekt, nor a fulštendik zelibštendiker lošn, punkt azoi vi holendiš, a groiser kulturlošn mit eigene gaistike eitsres: literatur un prese, a lošn, vos vert geredt fun kamat 11 miljon mentšn af der velt.

(Jidiš ei ole mitte saksa murre, vaid täiesti iseseisev keel, just samuti, nagu hollandi, suur kultuurkeel oma enese vaimuvaradega: kirjandus ja presse, keel, mida kõneleb umbes 11 miljonit inimest maailmas.)

Kaua on jidiš pidand olema vaeslapsena, lihtrahvakeelena, kuna kirja-keeleks oli edasigi heebrea. Et aga heebrea oskus üha vähenes, pidi ajajooksul hakatama enam ja enam kir-

jutama usulise sisuga raamatuid jidišiski, et nad oleksid kättesaadavad kõigile. Uut hoogu sai jidiši tõus hassidismi-nimelise usuliikumise kaudu 18. s. lõpul ja juudi ärkamisajal — haskole'l — möödunud sajandi alul. Eriti viimase mõjul hakkas ilmuma ohtrasti ilmalikku kirjandust, ajalehti ning ajakirju ja tekkis jidiškeelne teater, mis peagi arendas juudi draama õige kõrgele. Meie lavadelgi on esitet mõningaid jidiškeeles kirjutet draamasid, millest eriti just New-York'i kirjaniku J. Gordin'i „Mirele Efros“ on tartlasil veel hästi meeles. Kirjanikud ja luuletajad, nagu Perets, Šolem-Aleihhem, Aš, An-Ski, Reizen, Opatošu ja teised on leidnud rahvusvahelist tunnustust ja tõlgitud paljudesse keeltesse. Eesti keeles on iseseisva raamatuna ilmud kahjuks ainult koguke Peretsi novelle „Adam ja Eeva“. Mõningaid tõlkeid on ilmud veel ajakirjas „Agu“ ja

Juudi jidiškeelne kirjanik J. L. Perets.

„Postimehe“ jooneall. Samuti ei ole ka kuigi nimetamisväärt eesti kirjanduse tõlgete osa jidiškeeles. — Jidiši ajakirjandus on paisund suureks sa-

dade päevalehtede ja mitmealaliste ajakirjadega. Pääle vähemate seltside on Vilnos asutet Juudi Teaduslik Instituut, kes hoolitseb jidiši arengust ja levikust ja avaldab samas keeles hulgi teaduslikku kirjandust juudi rikkaliku rahvaluule, ajaloo, kirjandusloo jne. alalt. Päämiselt just pärast maailmasõda on jidiš pääsünd laialdaselt juutide koolide õppekeelekski.

Seega on siis jidišil olemas eeldu-

sed, mida nõutakse iseseisvalt keelelt: rahvastik, kirjandus ja teadus. Suurrahvaist on inglased ja prantslased juba möödunud sajandilgi kohelnud jidišit omaette rahvus- ja kultuurkeelena. Sakslased on aga saksa keele kõnelejate arvu suurendamise tagamõttega pidand kangekaelselt kinni väitest, nagu oleks jidiš üksnes „mingisugune rikutud saksa keel“. Saksa mõjul on meilgi see lausa vale arvamine laialt maksev.

Koolilõpetand noorsootegelasi.

Hugo Viires (= Kelmentsov) — Viru noorustähti. Kuigi H. Viires on õieti alles „inimene ilma eluloota“, siiski tunneb avalikkus väga hästi seda tulihingelist ja innustund noorsoojuhti (ta on ÜENÜ Virumaa Keskkorralduse karskusinstruktor, ÜENÜ Sompma osak. esimees jne.).

H. Viires on sündind 20. X 1907. a. Virumaal, Jõhvi vallas, Puru külas põlduri pojana. Juba algkoolis avasteti temas kunstikalduvusi. Hiljem löid need välja sõnataiduri talendina. Ehkki temalt tänini pole ilmunud veel küll iseseisvat raamatut, ometi ta senised ilukirjanduslikud tööd, avaldet mitmesuguseis aegkirjus ja -lehis, on äratand kirjandusinimeste huvi. Ehk kes alutaguselasist ei rõõmustund läind aastal temalt Jõhvi laulupeole pühendet südamesünnitistest „Miks sina laulad?“

Praegu noorkirjanik Hugo Viires elutseb Sompma üksilduses. Aatelise noorsoo-

vaidleja ning oma veenete vankumatu kaitsja. Parasiite ega umbrohtu ei salli.

Elagu kevadpäike inimeses — ere, kuum, sulnis! H. L a i d e s.

Aksel Ohaka. Kuna mulle „Kevadikult“ oli tehtud ülesandeks intervjuida Pärnu tähtsamaid noorsootegelasi, suuna-

Aksel Ohaka.

sin sammud A k s e l O h a k a korteri poole. Õnnelikul kombel tabasingi ta kodunt.

Mind võttis vastu naeratlev, mehise, rühika ilmega nooruk, kes mu küsitelule vastas järgmist:

Ta on sündind 1912. aastal, alghariduse saand Pärnus ja Tallinnas, keskhariiduse Pärnu Poeglaste Gymnaasiumis. Teotses alul skautismi kohaliku juhina, hiljem asus organiseerima noorkotklust. Töötand juba algkoolis — õpiringis, eriti aga Pärnu Poegl. Gymn. õ/ü „Pyyde“ juhatuses nelja aasta vältel — enamiku sest ajast juhina. Võtnud osa ENK ülemaalisist üritisist. Studeerib inglise keelt ja on täis inglise vaimu — armastab evolutsiooni enam kui revolutsiooni. „Tahan olla tõelisuse ja unistuse — kuidas oligi

Hugo Viires.

töö kõrval, millest ajapuudusel juba tagasi tõmbumas, õpib väsimatult kirjandusajalugu, esteetikat, filosoofiat, psühholoogiat, stilistikat, keeli jne., ega põlga ka maatööd. Igapäevases elus tagasihoidlik ja vähesõnaline, avalikel koosolekuil äge

loogikaraamatus? — sünteesijaks“, sele-
tab ta.

Ta nimi on küll Ohaka, ent see on
ilmsesti eksitus — ka viibimine hundipoe-
gade, haugaste ja kotkaste killas pole suut-
nud talle okkaid kasvatada.

Lahkund ksv. Ohaka juurest, kohtasin
teel juhuslikult ksv. Ohaka mõtteosalist
ksv. August Sanga, kes on ka üks
kohalikke noorsootegelasi. Kasutasin sood-
sat juhust, et talt pärida täiendavaid tea-
teid ksv. Ohaka kohta. Ta heitis mulle
läbi prillide pilgu oma kahvatust näost ja
ütles tõsiselt, kahjuks liiga ilusasti, et
seda võtta reservatsiooneta: „Mida ma
tean Aksel Ohakast? Ta on seltskonna-
nimene, ent siiras, kavaler — ent aval,
võitleja — ent sõber. Arvestab tööka-
dega, ent häda töigule, kui need on ta
veenete vastu. Tugev oma plaanide täit-
miseks, mõttelennuline uute algatamiseks.
Tihtigi, kui — lõpetand lugemise — ma
lähen välja jahutama kuumavat pääd, ta
kusagiltki satub mu teele ja algab kõne-
lema oma vastseist kavatsusist: „Me va-
jame...“ või „Me peame...“

Palle Pede.

Eerik Juurikson. Järgmisena külas-
tasin teist tuntud noorsootegelast, ksv.
Eerik Juuriksoni. Mul oli õnn
tedagi kodunt leida. Ta avas mu kõlista-
misele. „Intervjuija? Ah, ma ei salli in-
tervjuimisi!“ „Kevadikule“ ta siiski mee-
leldi soostus andma teateid.

Esimene mulje tast oli järgmine:
Kergesti hoogu sattuv. Sõbraliku näoga.
Blond. Mitte just pikk, ent tundub, et
kui ta mõne otsa peabki vaatama lihasil-
mil alt üles, siis tihtigi vaimusilmad muig-
avad ülalt alla.

Eerik Juurikson on ta enda andmeil
sündind 1914. aastal Harjumaal. Hiljem
siirdus Pärnu, kus lõpetas algkooli ja
omandas keskhariduse. Noorsootöoga
aland juba algkoolis, keskkoolis olnud
mõnda aega õ/u „Pyyde“ juhatuses, hil-
jem (ta oma sõnadega:) „ülesehitas töö-

opositsioonis““. Asus esimesena kategoo-
riliselt nõudma noorsooliikumise rahvus-
likuma ilme tarvet ja pole seni teind möön-
deid oma vaateis.

Otsib endale uut eestipärast nime ja
on kevadiklasile-appitõtatajaille etteära tä-
nulik — seletab ta naeratades.

Eerik Juurikson.

Ta pihtis mulle, et ta on tsipa filo-
soofki, kuna võitleb õpetuse eest, mis peab
endasse haarama kõik eluprobleemid, mis
on seni tunnustamatu ja mida sobiks nime-
tada relativismiks... „Pigem juba juu-
riksonismiks!“ lisan ma. Naerame, ja ta
tänap komplimendi eest. Palun talt luba,
siis, kui ta on kuulus oma õpetusega, kir-
jutada ta intiimsusist raamat (päälkiri
umbes „Prohvet toakingis“). Seks korra-
ks aga leppisin saadud üldjooniga ja täna-
des ta vastutulelikkust, suundusin minema.

Siis aga kõlistati, ja mul avanes või-
malus tutvuda ksv. Tõnissoniga,
kes praegu on samuti aktiivseid noorsoo-
tegelasi. Ta käitles meid ja ütles ksv. Juu-
riksonile: „Kui ma eile öösi hiliselt väi-
sangult tulles möödusin su aknast, jälle
see oli tumma tänava ainsaks silmaks:
küllap sa jälle otsisid mõnest targast raa-
matust tõdede tõde.“

Ent mul polnud aega kuulata keskus-
telu, pidin lahkuma.

Palle Pede.

Noorsookirjandust.

K. A. Hindrey: *Kill Martuse Liha-
võtted*. Noor-Eesti kirjastus. Tar-
tus, 1933. 159 lk. Hind 2 kr. 45 s.

Pea kõigile noortest on tuntud „onu“
Hindrey. Kes ei mäletaks oma esimesest
lektüürisarjast Pambu-Peedut, Piripilli-
Liisut, Seene-Mikku, Jaunart-Jauramit ta
jõngermannidega ja veel paljugi muud!
Ka täiskasvanuile on ta pakkund huvitavat
romanistina, novellistina ja tuntuimana
sõnakarrikaturistina.

Onu Hindrey järjekordne läkitus ta
noorile sõbrule on käesolev teos, mis kann-
ab nime noorsoojutt. Meie seiklushimu-
lised noored, kes te loete indiaanlasjutte
ja salaja unistate Kentuki-Lõvist, kuid
leiate ennast aheldet olevat koolipingile
— kui loete seda teost, näete, et ei pruugi
olla koolipoisielu üksluine. Ka meie
oludes avaneb võimalusi jälitada vaenlasi,
seigelda kalapüüdmis- ja jahiretkedel, ta-
bada vargaid ja pälvida autasu püsivuse

ja agaruse eest — kui mitte just kunin-
gailt, siis ometi ministrilt. Ja parimana
saavutisena saada tugevaks ja terveks, olla
karastet külma ja kopsuhaiguste vastu.

Mõnus on aerutada ja kalastada keva-
deti järvedel-jögedel, huvitav mängida
seadusesilma — takistada rööv-kalapüüki,
jalgida röövkütte ja vargaid. Peab omama
aga püsivust, julgust, ettevaatust ja hääd
tahtmist; siis ei tähenda mõni saadud
müskski midagi. Ka isa-ema ei kurjusta
poja sinise silma ja käristet riiete üle, kui
teavad selle aina kaitsnud olevat õiglust
ja ausust ja alati vapralt esinend.

Kuigi see raamat on kirjutet päämi-
selt poistele, pakub ta ka tütarlastele ja
täiskasvanuile huvitavat. Elavad tege-
vuse- ja loodusekirjeldused ja ladus stiil
teevad selle teose aga kõigile nauditavaks.
Lisa teose selgusele on autor andnud ta
enda illustatsioonidega, mille põhjal tead
täpselt, kuidas peab välja nägema häätaht-
lik ja kõikemõistev onu Hüü — vist autor

ise! — kes oskab nii mõnusasti vesta oma-
ja võõramaa elust-olust ja võib igati ideaa-
liks olla noorele poisile.

Olgu siis kõigil nooril meeles kooli-
tööst vaba aja veetmisel „Kill Martuse
Lihavõtted“, mis aitab teil rikastuda mit-
megi elamuse võrra!

Õie Sõster.

C. C o l l o d i: *Pinokkio*. Puunuku seik-
lusi. Itaalia keelest tõlkinud B. Lau-
ristin. Noor-Eesti kirjastus. Tartus,
1933. Illustreerinud R. Kivit. 170 lk.
Hind 2 kr. 50 s.

Käesolev raamat sisaldab jutustise
puunukk-marioneti seiklusist, kes on väga
vallatu, laisk ja üleannetu, kuid lõpuks
kõiksugu õnnetuste-äparduste järele oma
hää haldja abil saab usinaks ja korralikuks
ning muudetakse inimeseks. Jutustise
uudne fantastika ja omapärane mõtteviis
teevad ta noortele üsna mõnusaks luge-
misvahepalaks.

Õie Sõster.

Ülevaateid.

Paide Ühisgümnaasiumi Noorsoo Liit.

Paide Ühisgümnaasiumi Noorsoo Liit
algas tegevust 15 aasta eest. Selle aja
jooksul ta on püüdnud soodustada oma
liikmete vaimlist ja füüsilist arenemist,
soetades endale väärtusliku raamatukogu,
korraldades lugemistoa, loenguid, refe-
raate ja perekonnaõhtuid ning muretsedes
talve- ja kergespordi abinõusid. Pääle
ülalloeletud tegevuste kavatseb ta pühi-
seda väärkalt oma 15-aastast tegevusjuu-
belit ja on andnud välja mitu numbrit
seinaajalehte „T r a r a a“, mis leiab õpi-
laste hulgas ikka laialdasemat poolehoidu.
Üldse näib huvi tõusnud olevat organisa-
tsiooni töö vastu. Seda tõestas juba
Liidu sügisene üldkoosolek, kus oli koos
80 liiget, kuna Liidul liikmeid esialgselt
on 100.

Sügiselisel pääkoosolekul valiti juhatus
järgmises koosseisus: esimees — E r n s t
T r a u t m a n; abiesim. — G. K ä s -
p e r s o n; sekr. — H. K ö r v i t s; lae-
kur — E. R o s e n t a l ja arkivaar —
A. T r e i e r.

Pääle selle avaldub Liidu tegevus veel
autonoomseis osakonnis, kel on igal oma
esindaja Liidu juhatuses.

Oma tegevuses on senini intensiivsem
olnud karskusosakond. Ka sel tegevus-
aastal on ta loonud õpiringid, kus teotse-
takse karskuse ja teiste kultuuriküsimus-
tega. Osakonna juhatajaks — E. A k e r -
m a n.

Kunsti-teaduse osakond kavatseb käes-
oleval aastal rohkem piirduda muusikaga,
koondades enda ümber soliste. Mõödud

aastal asutati jazz-orkester, mis teotseb
ka tänavu. Loomisel on joonistusgrupp
asjasthuviteteile. Osakonna juhataja —
H. K ö r v i t s.

Kolmanda osakonnana töötab spordi-
osakond. Tema suurimaks ülesandeks on
korraldada uisuväli. On loomisel ka võim-
lemisgrupid. Seda osakonda juhib —
E. R o s e n t a l.

Pääle nende on liitumas Noorsoo Lii-
duga veel gümnaasiumi skautide rühm.
Juhiks on G. K ä s p e r s o n.

25. X 33.

E. T r a u t m a n.

Türi Majandusgüm. Enesearendajate Rühm.

Sama vana kui Türi Majandusgüm-
naasium, on tema noorsooliikumine. Otse
palavliku vaimustusega asusid noored tööle
mitmesuguseis organisatsioon, nagu:
Karskusring, Enesearendajate Rühm, Noor-
sepad, Noored Kotkad jne. Kõik töötasid
korralikult, aidates kaasa õpilaste tead-
miste laiendamisele. Kuid varsti nähti
ära, et on siiski parem üks tugev organi-
satsioon laialdase tegevuspiirkonnaga kui
mitu väikest kitsapiiriliste eesmärkidega.
Seepärast otsusteti ühineda ja leiti selleks
kõige kohasem olevat Enesearendajate
Rühm, mis taotleb mitmesuguseid aateid,
arendades õpilasi nii vaimliselt kui ka
kehaliselt.

Enesearendajate Rühm korraldab refe-
raat-, kõne- ja vaidlusõhtuid. Tihti kut-
sutakse refereerima eriteadlasi. Rühmal
on oma eriosakonnad, nagu: spordi-, kir-
janduseosakond jne. Kirjanduseosakonna
ülesandeks on ka Rühma ajakirja väljaand-

mine. Kuid pole unustet ka õpilasi vabadel aegadel. Selleks on korraldet lugemislaud, kus igapäev võib jälgida mõödud päevasündmusi. Või jälle peetakse klubiõhtuid, kus on pääle väikese eeskava mängud ja muud lõbustused. Muidugi pole unustet ka karskusküsimusi. Peetakse sellekohaseid vaidlusõhtuid ja referaate.

Nii püüab Türi Majandusgümn. Enesarendajate Rühm kasvatada noori tugevateks, töökateks ja karsketeks Eesti Vabariigi kodanikkudeks, kes tunnevad endas tõsisest patriootilist vaimu.

26. X 33.

E. B l a u b e r g.

Pärnu Linna Tütarlaste Gümn. õ/ü „Lotos“.

„Lotosel“ on liikmeid praegu umbes 60. Esinaiseks on L. R ü ü t e l. Organisaatsioon töötab spordi ja kirjanduse osakonnaga. Ühingul on oma lugila ajalehtede ja ajakirjadega ning 120-kõitelise raamatukoguga. Koguhoidjaks on k s v. I. K i v i s t i k. Kirjanduse osakond annab välja ajakirja „Lotost“ ja korraldab kirjanduslikke referaate. Osakonna juht on D. T u t t a r. Spordiosakond tegeleb käsipalli ja kergejõustikuga. Osakonna juhiks — J. M e t s a o t s. On olemas kaks käsipalli naiskonda ja teatejooksu naiskond. Käsipalli välisvõistlusist on ettenähtud sõit Valka (Valga Tüt. gümn.) ja Vändra (Vändra Majand. gümn.) ning võistlus Viljandi Tütarlaste Gümnaasiumiga Pärnus. Talvel harrastetakse ka ping-pongi.

Üldiselt korraldetakse referaatvaidluskoosolekuid nii kirjandusliku kui ka filosoofilise sisuga, mänguõhtuid (näiteks bridge'i-õhtu jne.) ja käsitöö õhtuid, mil kellelegi tehakse ülesandeks lugeda töötajale mingit raamatut ette või refereerida neile midagi. Seega saavutatakse aja kokkuihoid. Sügisel ja kevadel korraldetakse matku (Doberaani ja mujale). Muusikaõhtute korraldajaks on H. V i l j a k, kes juhib ka „Lotosel“ doppelkvartetti. Poeglaste Gümnaasiumi õ/ü „Pyydega“ ühes korraldetakse „Pyloti“ nime all hõimuõhtu, vastla-teeõhtu ja huviohtuid.

Eelseisvaks peaks mängitakse k s v. L. R o s e n b l a t t i poolt dramatiseeritud näidend „Nipernaadi“.

„Lotosel“ hooldajaks on prl. V. Huik.

23. X 33.

L. R ü ü t e l.

Pärnu Linna Poeglaste Gümn. õ/ü „Pyye“.

„Pyye“ on õppurühing, kuhu kuuluvad P. L. P. G. õppurid, kes tahavad ennast väljaspool koolitunde vaimlistel aladel igakülgsest arendada. Seda püüdes on ühing lähtunud just neilt aladelt, millised rohkem huvitavad õpilasi. Need on: kirjandus, tehnika ja populaar-teaduslikud küsimused. Nii on ka „Pyyde“ juhatus jagatud osakondadeks. Käesoleval õppe-

aastal on juhatusse valitud: esimees — A. J ü r g e n s; abiesimees ja laekur — H. P e r m a n n; kirjandustoimk. — A. M u r d; tehnikatoimk. — A. M i c h e l s o n; male-, kabeosak. — K. O l l i n o; lugila-raamatuk. — J. H e n d r i k s o n.

Ühingu poolt on avatud õppureile lugila tähtsamate kodumaa ajalehtede ja võimalust mööda ka ajakirjadega. Ühingu raamatukogu (pääle kooli kogu) sisaldab umbes 800 köidet eesti- ja saksakeelset kirjandust. Raamatute laenamine „Pyyde“ liikmeile on tasuta ja, peab ütleva, kaunis elav. Ettekantud referaatidest võiks nimetada: „Kuhu viib meid tehnika?“ ja „Raadiost“. Huvitav vaidlusõhtu on korraldet teemale: „Kas vale on kasulik?“ Koos P. L. T. G. õ/ü „Lotosega“ teosteti sisukas hõimuaktus. Kõnega on esinend ka ENK esimees h-ra Olup.

Ühing toimetab ja talitab oma seinalehte „Kupusarve“, milline siiani on ilmud viies numbris. Koostamisel on „Ilukirjanduslik Album“, mis sisaldaks õpilaste originaalõid. On kuulutat välja novellivõistlus auhindadele.

Tuleviku töökavas on: 1) referaadid ja vaidlusõhtud, 2) huviohtud koos „Lotosega“, 3) novellivõistluse lõpuleviimine jne.

1933. a. sügissemestril.

H. P e r m a n n.

Pärnumaa Kaubanduskooli õ/r „Kiir“.

21. okt. s. a. võis Pärnumaa Kaubanduskooli Kirjanduslik-Teaduslik-Spordiühing „Kiir“ vaadata tagasi oma 11-aastasele tegevusele, pühitsedes 11. aastapäeva. Sel puhul oli pidulik koosviibimine kooli ruumes. Tervitusi toodi paljude õpilaste jm. organisatsioonide poolt. Meie noorsooliikumise tänapäeva ja tema sihte selgitas lähemalt Eesti Noorsoo Karskuliidu esimees h-ra Olup kõnes „Enesesse ja enesest välja!“

Õ/r „Kiir“ asutati 1922. a. Ta on senini teotsedes andnud oma liikmeile teotsemisvõimalusi väga paljudel aladel, nagu teadus, kirjandus, muusika, kehakultuur-sport jne. On korraldet rida referaat- ja vaidluskoosolekuid väga mitmesugustel teemadel. On korraldet spordivõistlusi, maleturniire, võistlusi koroonas, ping-pongis jt. Õ/r lugilas on õpilasile kasutamiseks rida ajalehti ja ajakirju, nii kodu- kui ka välismaisi. Samuti on liikmeile kasutada õ/r raamatukogu, nii kohalugemiseks kui ka kojuviimiseks. Ka annab õ/r välja oma ajakirja „M e r k u r“, seinalehena.

Möödud, 1932/33. tegevusaastal oli õ/r „Kiirel“, kooli umbes 200-liikmelise õpilaskonna juures, liikmeid 104. 1932./33. aasta aruanne on tasakaalus kr. 210.80.

25. X 33.

O. S t r ö h m b e r g.

Vändra Majandusgümnaasiumi Õpilaspere.

Vändra Majandusgümnaasiumis töötavad teist aastat üldine õpilasorganisatsioon — Õpilaspere, mille liikmeiks on eranditult kõik nimetatud kooli õpilased (arvult 120). Laiemaualatuse kiisimuste otsustajaks on Esindus, kuhu iga klass saadab kaks esindajat. Seega koosneb Esindus 10-nest liikmest.

Esindus valib enda keskel Õpilaspere juhatusel liikmed pääle õpilasvanema, kes valitakse täiskogu poolt. Õpilaspere juhatusele kuuluvad: õpilasvanem — O. L i b a; õpilasvanema abi — E. d. K a u r; sekretär — F. r. T i l k; sekretäri abi — K a r l S u m b e r g; laekur-varahoidja — J ü r i A d a m s o n.

Õpilaspere korraldusel on lugemislaua, mis on avatud kolm korda nädalas. Lugemislaua juhatajaks on E. S a a b a s. Ilmub ka Õpilaspere häälekandja „L ä i d e“, mida toimetab E. K a u r. Õpilased koonduvad vastavalt oma erihuvidele veel ringidesse. Praegu töötavad ainult Spordiring, millel liikmeid 74 — esimeheks F. r. T i l k. Asutamisel on praegu muusika- ja kirjandusringid. Õpilaspere korraldab ka üldisi referaate-, vaidlus- ja huviohtuid ning võistlusi.

Õppetarvete muretsemiseks asutati käesoleval õppeaastal kooperatiiv, millel on praegu liikmeid 46. Juhatusel esimeheks — J. R e i m a n n.

23. X 33.

F. r. T i l k.

Viljandi Maagümnaasiumi Eneseharim. Rühm

Aastaid tagasi, keset revolutsioonilisi aegu, pandi Viljandi Maagümna. alus Eneseharimise Rühmale, mille juhtideks on olnud ja on noored aatekandjad.

Tänavu sügisel algas mainitud Rühm tegevust 15. septembril. Nüüdne juhatuse koosseis: esimees — J ü r i s s o n; abiesim. — L o o m a n; sekr. — K ü t t; abisekr. — K i i s l e r; laekur — V o l t e r; abilaekur — K i n g u. Rühma hooldeajaks valiti õpetaja ja Rühma asutajaliige mag. bot. K a r l M ö l d e r.

Peetud on juba rida referaate. Eeloleva aasta kavast on järgmised ülesanded:

1) referaat-vaidluskoosolekud, 2) luuletiste ja kirjandite võitlused, 3) kõnevõistlused, 4) keelekursused, 5) raadio- ja fotokursused.

Eneseharimise Rühma juures töötavad harudena: 1) retoorika, 2) raadio-foto, 3) loodusteaduse ja 4) esperanto õpingid.

Tänavu on õpilaste osavõtt isetegevusest elav, kuna Eneseharimise Rühma liikmeiks on 250 õpilast. See on rekordarv Eneseharimise Rühma ajaloos.

1933. a. sügissemestril.

A. K i n g u.

Tõrva Ühishumanitaargümna. Karskusring.

Karskusring on ainukeseks elujõuliseks organisatsiooniks Tõrva gümnaasiumis. Karskusringi liikmeteks on gümnaasiumi õppureid kõikidest klassidest.

Praegusesse ringi juhatusele kuuluvad: esimees — E. M a d i s s o n, abiesim. — E. T õ n i s s o n, sekr. — E. N a c h b a r, abisekr. — J. R u u t, laekur — L. M a a s i k.

Töötoimkond on karskusringil kolm: spordi-, kirjand.-muusikaal- ja kooperatiivtoimkond. Karskusringi sporditoimkonna korraldusel toimusid traditsioonilised õpilaskonnavahelised kergejõustikuvõistlused septembri keskpaigu. Lõund talvel korraldati maleturniir ja jääpallivõistlused. Kirjand.-muusikaaltoimkonna korraldusel peeti 1932/33. a. kaks huviohtu ja kaheksa referaati. Ringi majanduslikuks organiks on kooperatiivkooperatiivtoimkonna juhtimisel.

Karskusringi 1933/34. aasta tegevuskavast võiks nimetada järgmist: organiseerimistöe süvendamine, karskuseksamite korraldamine, perioodiliste referaatide korraldamine jne. Sporditoimkond kavatses korraldada ka käesoleval aastal maleturniiri, suusavõistlused, uisutamisevõistlused ja jääpallivõistlused. Ringil on käesoleval silmapilgul 37 liiget, kuid loodetakse liikmete arvu tõsta. Ringi hooldeajaks on sel aastal õpetaja A. P a l g i.

26. X 33.

E. M a d i s s o n.

Ilmub 6 numbrit aastas.

„Kevadiku“ tellimishind: $\frac{1}{4}$ a. 60 s., $\frac{1}{2}$ a. 30 s., üksiknumber 15 s.

Väljaandja: Eesti Noorsoo Karskusliit. Vastutav toimetaja: mag. phil. Alfred Koort. Tegevtoimetaja: Friedrich Olup. Toimetuse liikmed: Robert Grauberg, Alma Haavamäe, Aino Hurt, Arved Kansvei, Eduard Kubjas, Karl Lipping, Felix Oinas, Paul Sarv, Helmi Urm.

Tegevtoimetaja kõnetunnid: esmasp. ja neljapäev kl. 2—3 Gustav-Adolfi tän. 18—2. Toimetuse aadress: Tartu, postk. 86, telefon 404.

G. Roh'ti trükk, Tartus 1934.

Eesti Noorsoo Karskusliit 1933. a.

Liidu tegevust juhtis IX asemikekogu koosoleku poolt 29. XII 1932 valitud juhatuskoosseis: esimees — Fr. Olup; abiesimees — V. Veitman, viimase lahkudes (sügissemestril) H. Mark; pääsekretär — Ed. Treu; sekretärid — Mall Sarv ja A. Uibo; laekur — G. Kink; arhivaar — L. Illisson, tema lahkudes (juba kevadsemestril) H. Mark ja H. Marga valimise järele abiesimeheks L. Lukses.

Aasta jooksul kustutati Liidu liikmeskonnast likvideerumise tõttu 6 org-i; omal soovil lahkus 2 org-i. Juurde tuli 3 org-i (Narva IV algkooli lootusring „Loitev leek“, Võru gümn. Abiturientide Enesekasvatusring; Noorkotkaste Viljandi malevonna Hirve rühm). Liitu kuulub praegu 85 org-i. Kirjavahetajaid liikmeid valiti juurde 10, seega on Liidul endistega kokku 156 kirjavahetajat liiget.

Tegevusaasta algas VII noorsoo karskuskongressiga, IX asemikekogu istungiga ja IV noorte kõnevõistlusega Tallinnas (vt. „Kev.“ nr. 3, 1932 ja nr. 1 ning nr. 2/3 1933).

6. apr. täitus 10 aastat Liidu asutamisest. Selle mälestuseks korraldetti ühes VI noorsoo suvipäevadega (kava vt. „Kev.“ nr. 2/3, 1933) Tartus 18. juunil jubeliaktus. Suvipäevist ning jubeliaktusest võtsid osa ka Soome Öppiva Noorsoo Karskusliidu esimees lektor J. Fr. Blomqvist ja sekretär mag. H. Löfgren.

Soome Öppiva Noorsoo Karskusliidu suvikongressist 1.—4. juulini Viiburis võttis Liidu esindajana osa esimees Fr. Olup.

Liidu majandusliku külje kindlustamiseks, eriti aga „Kevadiku“ toetamiseks pandi toime raamatuloterii. Selle üldsissetulek: 366 kr. 39 s., puhas ülejääk 249 kr. 91 s. Väljaloomine oli 26. nov. I võit (Ed. Vilde, Kogutud teosed) jäeti välja võtmata, II võidu (A. H. Tammsaare, Tõde ja õigus I—IV) sai Ruth Eliaser.

Ühenduses raamatuloterii loomisega 26. nov. õhtul Tartu Poeglastegümn. ruumes korraldetti sääl ka kirjanduslik õhtu (sopakirjanduse vastu võitlemise otstarbel), kus kõnelesid: „Kirjanduslikust kasvatusest“ — dir. Jaan Roos ning „Ajakirjandus ja tänapäev“ — koolinõunik Juhan Lang. Muusikaliste paladega, plastika numbritega ja deklamatsioonidega esines õpilasi peaaegu kõigist Tartu keskkoolist.

Liidu poolt on külastand oktoobris esimees Fr. Olup Valga ühisgümn. Üldringi (2 korda), Valga linna I algkooli Karskusringi, Viljandi E. Hariduseltsi tütarl. gümn. Kirjandus-teaduslikku Ringi, Vilj. maakonna gümn. Enesekasvatusringi, Väandra majandusgümn. Õpilasperet, Pärnu linna poegl. gümn. Õppurühing „Pyyet“, Pärnu linna tütarl. gümn. õppurühing „Lotost“, Pärnu kaubanduskooli õppurühing „Kiirt“, Tõrva ühisgümn. Karskusringi, Türi majandusgümn. Enesekasvatavate Rühma ja Paide ühisgümn. Noorsoo Liitu. Kirjavahetaja liige A. Mark külastas Võru ühisgümn. Abiturientide Enesekasvatusringi ja Petseri gümn. Enesekasvatusringi. Tartu tütarl. gümn. Enesekasvatusringi külastasid kirjavahetaja liige H. Pello ja Fr. Olup. Detsembris külastas kirjavahetaja liige O. Ibius Põltsamaa ühisgümn. Karskusringi ja Fr. Olup ning H. Pello Tartu poegl. gümn. Karskusringi. Üldse külastet 16 kohta.

Liidu tegevust on suuresti halvand riikliku toetuse järsk vähenemine 2000 kroonilt 500 kroonile, mispärast on tulnud vaimliste algatuste-ürituste arvel rohkesti tegelda sellaste „puht-proosaliste“ küsimustega: kuis majanduslikest muredest üle saada.

Siiski vaatame lootusrikkalt tulevikule vastu.

„Kevadiku“ ilmumine regulaarseks!

Majanduslike raskustega võideldes on „Kevadik“ ilmund viimaseil aastail kaunis korrapäratult, mis muidugi on raskendand ka tema levikut. Möödunud aastal (1933) püüti seda kõigi abinõudega vältida, kuid siis hakkas trükikoda sihilikult viivitama — nr. 4/5 hilines tuntavalt ja nr. 6 võib trükist väljuda alles nüüd (1934. a. veebruaris) — kuigi käsikirjad olid koos juba enne jõulusid — ja seda ues trükikojas.

Nüüdsest päle seab „Kevadiku“ toimetus endale esmajärguliseks ülesandeks: ilmumine regulaarseks! 1934. a. esimene nr. läheb juba ühes käesolevaga lugejaid otsima ja nr. 2 ilmub kevadpühiks.

Et võimalikult suuri hulki kaasa tõmmata ja innustada „Kevadiku“ tellimiste kogumisel ja nähtud vaeva väärikselt tasuda, selleks Eesti Noorsoo Karskusliit otsustas korraldada **10. märtsini „Kevadiku“** aktsiooni ja

suure tellimistekogumise võistluse

Tellimiste saatjate vahel loositakse välja hulk väärtuslikke preemiaid, kogusummas 15% väärtuses tellimistest saadud summast.

Tingimused:

Loosimine on **3-e astmeline** ja igas kõrgemas astmes suureneb võiduvõimalus ja preemiade väärtus. I-sest (kõrgeimast) astmest saavad osa võtta need, kes on **10. märtsiks** saatnud Liitu vähemalt **30 „Kevadiku“** aastatellimist (poolaasta tellimised liidetakse), II-sest — **15 tellimise** ja III-ndast — **5 tellimise saatjad**.

Suurema arvu tellimiste saatja saab osa võtta igast alamast astmest nii mitme võiduvõimalusega, kui saadetud tellimiste arv jagab vastavas astmes nõutud arvuga, nimelt 30-tellimise saatja — 2 korda II astmest (à 15 tellimist) ja 6 korda III-ndast (à 5 tellim.). Nii on igal 30 tellimise saatjal **9 võiduvõimalust**, 15 tellimise saatjal 4. Tellimiste arvu 5 või 15 võrra suurenedes vastavalt lisandub võiduvõimalusi, näit. on 10 tell. saatjal 2, 25 t. saatjal 6, 45 t. saatjal 13 (1 I-st, 3 II-st, 9 III-st) võiduvõimalust jne.

Preemiad iga astme jaoks eraldi on järgmised:

I astmes (4 preemiat):

fotoaparaat, portfelli, volley-pall, seljakott;

II astmes (8 preemiat):

kirjutuslaua garnituur, spordikelk, õlimaal, moodne portfelli-käekott, komplekt tualett-tarbeid (naister. või meester.), käekott või rahatasku, sohvapadi, suur fotoalbum;

III astmes (12 preemiat):

reisukohver, moodne portfelli-käekott, sohvapadi, tualett-tarbeid, hõbesõlg või hõbemansetinõbid (valida), täitesulepää (2 preem.), paberinuga, taskulamp (2 preem.), fotoalbum (2 preem.).

Need preemiad loositakse välja, kui loosimisest võtab osa I-st astmest kokku vähemalt 20 isikut (või org-i), II-st astmest vähemalt 40 (I astme 20 kaasa arvatud), ja III-st vähemalt 60.

Kui tähtjaks mõnes astmes ettenähtud arv tellimisi kokku pole tulnud, siis sellele vastavalt vähendatakse preemiade arvu. Kuid seejuures võiduvõimaluse 0% jääb igal juhul samaks ja preemiade koguväärtus moodustab 15% tellimistest sissetulnud summast.

Isik (või org.), kes saatnud kõige rohkem tellimisi, saab

kindla preemia,

nimelt kirjutuslaua kella.

Võistlusest võib osa võtta iga isik või organisatsioon, kes vastava arvu aastatellimiste täishinna (à 60 snt.) 10. märtsiks Liitu saatnud. Kes sellest osa võtta ei soovi, võivad tellimiste hinnast 15% enda kasuks maha arvata.

Kui võistlusest võtab osa org., makstakse vastava sooviavalduse põhjal preemiad välja rahas või soovitud kirjanduses.